

สารนิพนธ์เรื่อง	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน: ศึกษากรณีนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ
คำสำคัญ	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน / นิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ
นักศึกษา	อุมพร แก้วศักดิ์ศิริ
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์	ดร.นิสิต อินทมาโน
หลักสูตร	นิติศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชากฎหมายธุรกิจ
พ.ศ.	2561

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการฟอกเงินผ่านนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ รวมถึงมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินของประเทศไทยเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และประเทศออสเตรเลีย ประกอบกับข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน (Financial Action Task Force: FATF) โดยวิเคราะห์ปัญหาและผลกระทบจากมาตรการดังกล่าวที่มีต่อนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนามาตรการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2558) ได้กำหนดให้นิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำมีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม จัดให้ลูกค้าแสดงตน (Know Your Customer: KYC) และตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า (Customer Due Diligence: CDD) อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัตินี้ยังขาดความชัดเจนในบางประการที่อาจทำให้เกิดปัญหาการตีความที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกิดความไม่ชัดเจนว่าผู้ใดบ้างเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ อีกทั้งกฎกระทรวงกำหนดธุรกรรมที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตน พ.ศ. 2559 ข้อ 3 ข้อ 5 และกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า สำหรับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) พ.ศ. 2559 ข้อ 2 ข้อ 17 ได้กำหนดลักษณะของผู้ที่ทำธุรกรรมกับนิติบุคคลที่

ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำไว้ 2 ประเภท คือ ลูกค้าและผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว ซึ่งสร้างความสับสนในการปฏิบัติตามกฎหมาย เนื่องจากในทางธุรกิจการค้าของผู้ประกอบอาชีพดังกล่าว ต่างเรียกผู้ที่ทำธุรกรรมกับตนว่าลูกค้า นอกจากนี้ หลักเกณฑ์การจัดให้ลูกค้าแสดงตนและตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ซึ่งแตกต่างจากข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน นั้น เป็นการสร้างภาระแก่นิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำรายย่อย และประชาชนที่เกี่ยวข้องเกินสมควร

ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เห็นควรให้มีกฎกระทรวงเพื่อกำหนดความหมายที่ชัดเจนของนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีหรือทองคำ และควรแก้ไขกฎกระทรวงกำหนดธุรกรรมที่สถาบันการเงินและผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 ต้องจัดให้ลูกค้าแสดงตน พ.ศ. 2559 ข้อ 3 ข้อ 5 และกฎกระทรวงการตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้าสำหรับผู้ประกอบอาชีพตามมาตรา 16 วรรคหนึ่ง (2) (3) (4) (5) (6) (7) (8) และ (10) พ.ศ. 2559 ข้อ 2 ข้อ 17 โดยยกเลิกคำว่าผู้ที่ทำธุรกรรมเป็นครั้งคราว และกำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดให้ลูกค้าแสดงตน และตรวจสอบเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับลูกค้า ให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของคณะทำงานเฉพาะกิจเพื่อดำเนินมาตรการทางการเงิน ทั้งนี้ เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อภารกิจของนิติบุคคลที่ประกอบอาชีพค้าอัญมณีและทองคำ และสอดคล้องกับหลักมาตรฐานสากลด้านการต่อต้านการฟอกเงิน